

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

shes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLEBITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Määrits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 43

Tallinn, 26. oktoobril 1937

III aastakäik

SISU:

	Lk.
PÕLLUMAJANDUS	
Uusi andmeid meie viljasaagist	746
Talviljasaaste seisund	748
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Välismaised tarbimiskaubad siseturul	749
LAEVANDUS	
Tallinna sadam septembris	752
Prahiturg	753
Laevaehitus 1. okt. 1937	755
HINNAD	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	756
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	755
Põllumajanduslik väljavedu	757
Juustuturg	757
Peekoniturg	757
Tapaloomade ja lihaturg	758
Kanamunaturg	758
Piima turg	758
Teraviljaturg	759
Linaturg	759
Kartuliturg	760
Aedviljaturg	760
Kalaturg	761
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	762
VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Kavad munakaubanduse korraldamiseks Inglises	763
Leedu loodetav viljasaak 1937. a.	763
Uus kummitõstus Leedus	764

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
Newest Data Concerning Crop Production	746
State of Young Winter Crops	748
INDUSTRY AND TRADE	
Foreign Consumption Goods on Domestic Market	749
SHIPPING	
Tallinn Harbour in September	752
Freight Market	753
Shipbuilding, 1-st October, 1937	755
PRICES	
Prices and Quotations	756
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	755
Exports of Agricultural Products	757
Cheese Market	757
Bacon Market	757
Cattle and Meat Market	758
Egg Market	758
Milk Market	758
Grain Market	759
Flax Market	759
Potato Market	760
Vegetable Market	760
Fish Market	761
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	762
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Plans for Organiz. of Egg Trade in Great Britain	763
Expected 1937 Agricultural Crop in Lithuania	763
New Rubber Industry in Lithuania	764

PÖLLUMAJANDUS

UUSI ANDMEID MEIE VILJASAAGIST.

NEWEST DATA CONCERNING CROP PRODUCTION.

Neil päevil põllumajandus-korrespondentide poolt viljasaagi kohta antud uute andmete kokkuvõtte ei erine kuigi palju kuu aega tagasi tehtud kokkuvõttest. Käesolev sügis oli võrdlemisi soodus viljakoristamis- ja peksmistööde läbiviimiseks ja seetõttu ei ole olnud ka suuri muudatusi viljade seisus. Üksikuis kitsamais piirkonnis on küll ka väiksemaid või suuremaid muudatusi, kuid need ei muuda üldpilti. Hilisemal peksudel on selgunud, et mõnes paigas on terakaal kujunenud kergemaks, kui arvati algul kuid on ka kohti, kus tähendatakse vastupidist. Seega kogutoodangule laiemas ulatuses see ei avaldanud erilist mõju.

Saagihinnang on kujunenud juba kindlamaks ka seepolest, et vahepeal on jõutud lõpule viljade kasvupinna kokkuvõttega lõplikul kujul. K. a. oli see teostatud koos majandusloendustöödega põhjalikumalt kui mitmel varem aastal, mil ei olnud võimalik võtta arvestusele nii suurt talundite arvu.

Rukkikasvupind tõusis eelmise aasta 136 644 ha-lt 143 902 ha-le, s. o. suurenes 9%. Koos kasvupinna suurenemisega kujunes ka keskmine ha-saak suuremaks kui aasta varem. Olgu ei saagiandmed ei ole veel lõplikud, ei ole põhjust oodata neis suuri muudatusi, sest rukkis on pekstud ja üksikud hilisemad peksud võivad veel vaevalt oluliselt muuta praegust hinnangut. Viimase kokkuvõtte järgi saadakse rukkist keskmiselt üle riigi ha kohta 13,8 kv m. a. 11,2 kv vastu, s. o. enam 23%. Sõltuvalt suuremast kasvupinnast ja kõrgemast kesk-

misest saagist kujuneb ka tänavune kogusaak suuremaks m. a. saagist, nagu võis konstateerida juba varemate hinnangute puhul. Äsjase hinnangu järgi kujuneb rukki kogusaak 2 059 800 kv-le, mis on 34% suurem m. a-st.

Talinisu-kasvupind oli k. a. 24 381 ha m. a. 17 900 ha vastu, s. o. 36% suurem. Saagihinnangus mõõdunud kuuga võrreldes ei olnud muudatusi ning keskmine ha-saak jäi 14,3 kv-le. Talinisu kogusaaki võib arvata seega 349 500 kv-le, mis on 54% suurem m. a. saagist.

Suinisu-kasvupind jäi pisut väiksemaks m. a. omast ja oli 43 632 ha. Saagihinnang võrreldes eelmise kuuga näitas väikest langust. Äsjasel hinnangul kujunes suinisu keskmiseks ha-saagiks 9,3 kv eelmise kuu 9,5 kv vastu. Vaatamata hinnangu langusele võrreldes eelmise kuuga osutub keskmine ha-saak siiski suuremaks kui m. a. M. a. saadi suinisu 9,1 kv ha-lt. Sõltuvalt kasvupinna vähenemisest kujuneb k. a-ne suinisu kogusaak pisut väiksemaks m.-ast.

Toiduviljade saak kokku kujuneb k. a. tunduvalt suuremaks m.-ast. Tänavust toiduvilja (rukki ja nisu) kogusaaki võib arvata 2 812 800 kv-le m. a. 2 197 400 kv vastu, mis on 28% suurem. Peale rukki- ja nisusaagi peab toiduvilja kogusaagile arvama juurde kaunvilja- ja tatra-saagi, mis viimase kokkuvõtte järgi kujuneb 86 900 kv. m. a. 53 451 kv. vastu. Ühes kaunvilja ja tatruga kujuneb toiduvilja kogusaak 2 899 700 kv-le m. a. 2 250 900 kv vastu ehk

Rukki- ja nisukasvupind ning saak. — Rye and Wheat. — Area, Production and Yield.

1	Tali- ja suirukis — Rye			Talinisu — Winter Wheat			Suinisu — Summer Wheat		
	Kasvupind ha Total Area ha	Kogusaak kv Total Production quint.	Keskmi-selt ha-lt kg Average Yield per ha	Kasvupind ha Total Area ha	Kogusaak kv Total Production quint.	Keskmi-selt ha-lt kg Average Yield per ha	Kasvupind ha Total Area ha	Kogusaak kv Total Production quint.	Keskmi-selt ha-lt kg Average Yield per ha
1937	148 902	2 059 781	1 383	24 381	349 500	1 434	43 632	403 423	925
1936	136 644	1 535 140	1 123	17 900	227 099	1 269	47 612	435 171	914
1935	144 637	1 728 371	1 195	21 037	258 129	1 208	41 589	363 887	876
1934	147 218	2 302 343	1 564	22 105	371 061	1 679	42 910	474 637	1 106
1933	151 103	2 218 902	1 468	17 945	278 563	1 552	44 947	388 438	864
1930—34	147 548	2 012 619	1 364	17 249	250 010	1 449	34 029	349 564	1 027
1925—29	143 411	1 508 095	1 052	11 673	135 015	1 157	14 969	189 804	933
1920—24	158 534	1 599 049	1 005	8 025	82 076	1 023	9 588	77 088	804

29% suuremaks. Toiduvilja enamsaak võrreldes m. a-ga tõuseb seega 698 800 kv-le, mis keskmiselt elaniku kohta moodustab enam kui pool kv.

Suiviljade saagihinnang võrreldes eelmise kuuga näitas pisut nõrgenemist. Suiviljade peks oli eelmise kuu hinnangu ajal alles pooleli, kuna praegu on peks juba lõpukorral, seega ka saagilootused palju kindlamad.

Odrakasvupind oli k. a. 89 130 ha, see-ga tunduvalt väiksem m. a. kasvupinnast, mis oli 101 254 ha ehk 12% väiksem. Odrakasvupinna vähenemist mõjustasid tõenäo-selt halvad saagid viimaseil aastail ja hea seemne vähesus. Odra keskmine saak viimase kokkuvõtte järgi on 9,2 kv. eelmise kuu 9,5 kv. ja m. a. 8,6 kv. vastu. Odra keskmine saak on nelja punkti võrra mada-lam viimase 10 a. keskmisest saagist. Sõltuvalt väiksemast kasvupinnast (olugi et keskmine saak on kõrgem m. a-st) kujuneb tänavune odra kogusaak väiksemaks m. a-st. Odra kogusaaki võib arvata 819 700 kv-le m. a. 868 400 kv vastu ehk 6% väiksemaks. Võrreldes viimase 10 a. keskmisega kujuneb odrasaak madalaimaks P.-Eesti maadest Vi-ru- ja Järvamaal ning L.-Eestis Valgamaal.

Kaerakasvupind näitas k. a. suurene-mist, tõustes m. a. 138 019 ha-lt 144 810 ha-le ehk 5%. Keskmine ha-saak näitas langust võrreldes eelmise kuuga. Septemb-ri arvatat keskmist kaerasaaki kujunevat 10,2 kv-le, kuid viimase kokkuvõtte järgi on see ha-lt 9,9 kv. Olgugi et keskmine saak langes võrreldes eelmise kuuga, osutub ta siiski kõrgemaks m. a. keskmisest saagist, mis oli 8,3 kv ha-lt. Sõltuvalt kasvupinna ja keskmise ha-saagi suurenemisest kujuneb

tänavune kaera kogusaak tunduvalt suure-maks m. a. omast, mil see oli 1 138 200 kv, kuid k. a. arvatakse kaera kogusaaki 1 437 000 kv-le ehk 26% suuremaks m. a-st.

Segavilja-kasvupind oli tänavu 80 514 ha m. a. 82 535 ha vastu ehk 2% väiksem. Keskmine ha-saak osutub aga tunduvalt kõr-gemaks m. a. omast. M. a. saadi segavilja 9,6 kv ha-lt, kuna viimase kokkuvõtte järgi on segavilja ha-saagiks tänavu 11,5 kv, s. o. 20% kõrgem m. a. saagist. Keskmine ha-saak ei ole mitte ainult m. a-ga võrreldes kõrgem, vaid ka viimase 10 a. keskmisest. Viimase 10 a. keskmiselt saadi segavilja ha-lt 10,6 kv, mille tänavune keskmine ha-saak ületab 9%. Sõltuvalt suuremast ha-saagist, vaatamata väikesele kasvupinna vähenemi-sele, kujuneb tänavune segavilja kogusaak suuremaks mõõdunud kui ka viimase 10 a. keskmisest. 1936. a. saadi segavilja 792 000 kv., tänavune kogusaak tõuseb aga 928 100 kv ehk 17% suuremaks m. a. kogusaagist. Viimase 10 a. keskmiselt saadi segavilja 777 000 kv, sellest osutub tänavune kogusaak suuremaks 19%.

Söödateravilja (odra, kaera ja segavilja) kogusaak kujuneb k. a. 3 185 000 kv-le m. a. 2 799 000 kv vastu ehk 14% suu-remaks. Kuigi viimase kokkuvõtte järgi saagid nõrgenesid, kujuneb tänavune sööda-teraviljasaak tunduvalt paremaks m. a. omast. Kuna praegu suiviljapeks on jõud-mas lõpukorrale, ei peaks tulema suuri muu-datusi saagi lõplikus kokkuvõttes, mis te-hakse dets. M. a. nõrga söödateraviljasaagi tõttu oli puudus ka kodusest loomajäätisest mistõttu tuli seda täiendada suurema ostujäätisest juurdemuretsemisega. K. a. ku-juneb seisund ses suhtes soodsamaks, kuna omasöödade saak on tunduvalt suurem.

Söödavilja kasvupind ja saak. — Feed Grain. — Area, Production and Yield.

2	Oder — Barley			Kaer — Oats			Segavilja — Mixed Grain		
	Kasvupind ha	Kogusaak kv.	Keskmine ha-lt kg	Kasvupind ha	Kogusaak kv.	Keskmine ha-lt kg	Kasvupind ha	Kogusaak kv.	Keskmine ha-lt kg
1937	89 130	819 720	920	144 810	1 436 992	992	80 514	928 103	1 153
1936	101 254	868 439	858	138 019	1 138 234	825	82 535	791 965	960
1935	104 514	918 015	878	138 528	1 344 390	970	80 979	868 482	1 072
1934	104 017	1 148 827	1 104	187 991	1 595 729	1 156	78 947	1 036 121	1 347
1933	103 560	812 405	784	138 709	1 163 309	839	73 770	696 808	945
1930—34	107 940	1 107 173	1 023	143 969	1 455 575	1 013	73 490	842 125	1 148
1925—29	115 135	1 112 991	967	144 453	1 210 949	838	66 216	648 180	979
1920—24	122 691	1 137 643	927	154 664	1 360 102	879	53 163	525 334	988

Kartuli- ja linakasvupind ja saak. — Potatoes and Flax. — Area, Production and Yield.

8.	Kartuli — Potatoes			Lina-Flax	Linaseeme — Linseed		Linakiud — Flax Fibre	
	Kasvupind ha	Kogusaak kv	Keskmiselt ha-lt kg	Kasvupind ha	Kogusaak kv	Keskmiselt ha-lt kg	Kogusaak kv	Keskmiselt ha-lt kg
1937	75 530	9 161 652	12 180	31 234	104 568	335	112 761	361
1936	74 022	10 306 049	13 923	28 360	111 884	395	87 140	307
1935	73 587	8 926 955	12 131	29 343	93 827	320	104 858	357
1934	71 788	8 921 225	12 428	21 310	73 638	345	70 844	332
1933	68 367	9 490 440	13 882	16 610	61 876	373	51 571	310
1930—34	68 597	8 683 194	12 658	20 691	73 063	353	65 633	317
1925—29	67 219	7 142 907	10 626	36 110	100 627	279	100 172	277
1920—24	69 249	7 124 456	10 238	25 674	88 062	343	89 657	349

Kartulikasvupind oli k. a. 75 530 ha m. a. 74 022 ha vastu, s. o. 2% suurem. Saagi andmed võrreldes eelmise kuuga paranenud pisut. Sept. kokkuvõtte järgi arvati keskmist ha-saaki 115 kv-le, kuid viimase kokkuvõtte järgi arvatakse kartuleid ha-lt 121 kv, s. o. 5% rohkem. Võrreldes m. a. on kartuli keskmine ha-saak tänavu madalam, kuna m. a. oli erakordselt hea kartulisaagiaasta ja riigikeskmiselt tõusis ha-saak 139 kv-le. Vaatamata kasvupinna suurenemisele jääb tänavune kartuli kogusaak väiksemaks m. a. omast. 1936. a. saadi kartuleid 10 306 000 kv ja tänavust saaki hinnatakse 9 161 000 kv-le ehk 11% väiksemaks. Võrreldes viimase 10 a. keskmise kogusaagiga osutub tänavune kartuli kogusaak sellest siiski suuremaks. Viimase 10 a. keskmiselt saadi kartuleid 8 261 000 kv, millest tänavune kartuli kogusaak osutub suuremaks 10%.

Linakasvupind oli k. a. 31 234 ha m. a. 28 360 ha vastu ehk 10% suurem. Koos kasvupinna suurenemisega tõusevad ka tänavune linaseemne- kui ka kiusaak. Võrreldes eelmise kuu hinnanguga vähenes linaseemnesaagi hinnang ha-lt pisut, kuid kiusaagil jäi eelmise kuu hinnanguga võrdseks. Linaseemnesaaki hinnatakse ha-lt viimase kokkuvõtte järgi 3,4 kv ja linakiudu 3,6 kv.

TALIVILJAORASTE SEISUND. — STATE OF YOUNG WINTER CROPS.

Taliviljaoraste seisund võrreldes eelmise kuuga on paranenud tunduvalt. Tavaliselt on seisund nii, et sept. hinnangul näivad taliviljaorased paremana ja okt. hinnang langeb pisut, kuid tänavu on seisund vastupidine. Oraste kahjurite tegevus langeb tavaliselt ajale, mis oli käesoleva hinnangu eel; kuid nagu mäha orastes seisundi kohta antud hinnanguist, ei ole tänavune kahjurite

Võrreldes eelmise aasta keskmiste ha-saakidega on tänavune seemnesaak nõrgem, kuid kiusaak parem m. a. omast. Vaatamata kasvupinna suurenemisele jääb linaseemne kogusaak väiksemaks m. a.-st, kuna m. a. oli erakordselt hea linaseemne saagiaasta. Tänavust linaseemne kogusaaki hinnatakse 104 500 kv-le, mis on ligi 7% väiksem m. a. omast, kuid 26% suurem viimase 10 a. keskmisest linaseemne kogusaagist. Linakiusaak tõuseb aga suuremaks, kui ta oli ühelgi aastal viimase 10 a. jooksul, kuna linakiu keskmine ha-saak on tänavu hea ja peale selle on suurenenud ka kasvupind. Lina-kiusaaki võib arvata tänavu 112 700 kv-le m. a. 87 100 kv vastu ehk 29% suuremaks. Võrreldes viimase 10 a. keskmise kogusaagiga tänavust linakiu kogusaaki, osutub see 42% suuremaks 10 a. keskmisest kogusaagist. Seega võib tänavust lina-aastat pidada heaks, mis aitab suurendada ka põllumajanduse rahalisi sissetulekuid.

Arvestades toidu kui ka enamik söödaviljade suuremat saaki kujuneb k. a. põllumajandusele paremaks mõõdunust. Et ka müügitaimede saigid on suurenenud, kujunevad ka talundite rahalised sissetulekud loodetavasti suuremaiks m. a.-st.

tegevus eriti nimetamisväärt. On küll üksikuid kohti, kus orased on kannatanud kahjurite tegevuse mõjul, kuid kahjustatud alad on siiski piiratud ega oma laialdast ulatust.

Orastes seisundi paranemisele on aidanud tublisti kaasa soodus ilmastikuseisund sept. hinnangust okt. hinnanguni. Sademeid oli rahuldavalt — korrespondentide teatel 76% antud teadete arvust, 2% korrespondentidest

teatas, et sademeid oli palju ja 22% — et sademeid oli vähe. Samuti nagu niiskustingimused, olid oraste arengule soodsad ka soojustingimused. Väga häist ja häist soojustingimust teatas 57% korrespondentidest, 41% teatas rahuldavaist ja ainult 2% korrespondentidest — halvust soojustingimust, mis sõltus muidugi sellest, mis aja külviaga on siis tegemist. Nagu selgub korrespondentide poolt antud teateist ilmastikuolude kohta, olid need orastekasvule ja arenemisele soodsad.

Rukkioraste seisundit hindasid korrespondendid riigikeskmiselt 3,7 pallile eelmise kuu 3,3 palli vastu, seega on rukkioraste seisund viimase kuu jooksul paranenud 0,4 palli, mida peab pidama väga silmapaistvaks. M. a. oli samaaegsel hinnangul rukkioraste seisundi hinnang 3,3 palli, seega 0,4 palli madalam täänavusest. Rukkioraste seisund võrreldes eelmise kuuga näitas tunduvat paranemist — Läänemaal 0,7 palli, Saare- ja Petseri- 0,6 palli, Viru- 0,5 palli, Tartu- 0,4 palli, Pärnu- 0,3 palli, Harju-, Viljandi- ja Võru- 0,2 palli ning Järva- ja Valgamaal 0,1 palli. Seega võib tähendada, et rukkioraste seisund maakonna kokkuvõtteis näitas kõikjal paranemist.

Pisut väiksem kui rukkioraste juures oli paranemine nisuorasteil. Nisuoraste seisund paranes eelmise kuuga võrreldes riigikeskmiselt 0,2 palli ja osutub ka paremaks

kui m. a. samal ajal. 1936. a. okt. tehtud hinnangul oli nisuoraste seisund 3,3 palli ehk 0,2 palli nõrgem täänavusest. Täänavu 15. sept. tehtud hinnangust viimase hinnanguni ei ole nisuoraste seisunud maade järgi kõikjal paranenud, nagu rukkioraste juures. Nimelt langes nisuoraste seisund 0,2 punkti tehtud hinnangust oktoobri hinnanguni Valgamaal ja jäi sept. tehtud hinnangu tasemele Tartu- ja Viljandimaal, kuna mujal kõikjal maade järgi paranes nisuoraste seisund. 0,1 palli paranes nisuoraste seisund Võru-, Pärnu- ja Järvamaal; 0,2 palli Viru- ja Harjumaal; 0,3 palli Petserimaal ja sellest veel enam Lääne- ja Saaremaal. Läänemaal paranes nisuoraste seisund 0,6 ja Saaremaal 0,5 palli.

Täänavused taliviljaorased on üldiselt paremad m. a.-st ja neid peab pidama üldse paremaidks rea viimaste aastate jooksul. Praeguse orasteseisundi järgi määritleda lähemalt tuleva-aastast saaki on küll liigavarene, kuna orasteseisund võib veel täänavuse sügise jooksul muutuda suuresti. Kui ilmad püsivad veel kaua soojad, võivad hilisemad orased paraneda tublisti, samuti võivad aga ka kahjurid nõrgendada orasteseisundit. Samuti on väga suure tähtsusega oraste talvitamistingimused. Kuid praegune oraste hea seisund annab siiski põhjust loota head saaki, kui seda ei riku mõned erakorralised halvad tingimused.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

VÄLISMAISED TARBIMISKAUBAD SISETURUL.

FOREIGN CONSUMPTION GOODS ON DOMESTIC MARKET.

Dr. A. Rannes.

Tarbimiskaupadeks tuleb lugeda neid kaupu, millised lähevad otseteed isikule või ühiskonnale tarbimiseks, nagu toltained, riietus, majapidamistarbed, arstirohud jne. Tarbimiskaupadega varustab siseturgu esihoones meie oma tööstus ja põllumajandus. Lisaks omamaisele tootangule veame sisse igal aastal ka välismaalt rida tarbimiskaupu.

Välismaised tarbimiskaubad moodustasid kriisieelseil aastail meie sisseveostruktuuris tähtsaima osa, 1929. a. veeti sisse välismaalt 52,2 milj. kr eest tarbimiskaupu, mis moodustas 42,5% üldsisseveost tol aastal.

Järgnevail aastail langes tarbimiskaupade osasuurus meie sisseveos tugevasti, 1935. a. oli see veel vaid 25,1%. Praegu võime tarbimiskaupade osatähtsust meie sisseveos hinnata ümmarguselt 26%-le. M. a. veeti sisse tarbimiskaupu ligi 23 milj. kr eest, seega üle poole võrra vähem kui enne kriisi 1929. a.

See näitab, et tarbimiskaupade alal oleme hakanud varustuma eeskätt omamaise tootanguga

ning välismaisi kaupu ostma üldiselt märksa vähem kui varemil aastail.

Tähtsaimaks liigiks välismaisist tarbimiskaupadest siseturul on toidained. Igal aastal oleme tarbimiskaupadest ostnud välismaalt kõige rohkem toidaineid. Peab tähendama, et analoogselt üldise tarbimiskaupade sisseveo arengule on kujunenud ka toidainete import, kuid nad on sealjuures pidevalt jäänud tähtsuse poolest alati esikohale, vaatamata sellele, et nende osasuurus tarbimiskaupade üldsisseveos viimaseil aastail on kahanenud. Kui 1929. a. veeti sisse välismaalt tarbimiskaupu üldse 52,2 milj. kr eest, moodustasid sellest toidained 30,2 milj. kr-le ehk 58%. Mullu ulatus tarbimiskaupade import 23 milj. kr-le, millest toidaineid veeti sisse 8,7 milj. kr. eest ehk ümmarguselt 38%. Siinjuures tuleb pida silmas, et 1929. a. erakordselt suurt tarbimiskaupade impordi põhjustas eelkäiva aasta põllumajandusikaldus, mille tagajärjel oli toidainete (eeskätt teravilja) sissevedu silmapaistvalt suur.

Välismaisist toidainetest väärrib tähelepanu kõigepealt tera- ja jahvatatud viil, mida erakorralisil aegadel on tulnud vedada sisse võrdlemisi suures koguses. Ulatuslik nihkumine omavarustuse suunas põllumajanduslike toidainete alal viimasel ajal on aga välismaise tootteravilja sisseveotarvidust vähendanud tunduvalt ning praegu katab omamaine tootteravili peagu kõgu siseturu tarvituse. Tänavu, eriti aasta alul, tuli teravilja (eeskätt nisu, maisi ja rukist) taas erakorraliselt vedada sisse tavalisest suuremal määral, kuna mullu oli lõikus võrdlemisi nõrk. Selle tagajärjel suurenes teraviljaimport tänava kaheksa esimese kuu jooksul 4,6 milj. kr-le, mis mulluse sama ajaga võrreldes andis ümmarguselt 280%-st tõusu. Et tänava teraviljasaak osutub mullusest märksa rahuldavamaks, võib loota, et teravilja sissevedu tuleval aastal kujuneb tunduvalt väiksemaks kui tänava ning siseturu varustamist on kindlustatud eeskätt omamaise tootviljaga.

Teisist välismaisist toidainetest siseturul tuleks nentida mõningaid kalasaadusi, nimelt heeringaid ja soolatud silku. Hee-

ringate alal on viimase kaheksa aasta jooksul toimunud muudatus analoogselt paljude teiste tarbimiskaupade sisseveole. 1929. a. ulatus heeringate sissevedu üle 10 000 tn 2,6 milj. kr väärtuses, mullu aga vaid ümmarguselt 4 400 tn-le 0,8 milj. kr eest. Heeringate tarvitus siseturul on seega viimaste aastate jooksul tunduvalt vähenenud, võrreldes kriisieelse ajastuga 56% ümber.

Seevastu on silkude tarvitus siseturul aasta-aastalt suurenenud pidevalt. Kui 1929. a. veeti sisse silke kõigest 162 tn, tõusis nende import järgnevail aastail kiiresti, näit., 1932. a. — 390 tn, 1934. a. — 907 tn ning mullu juba 1 248 tn. Ainsaks meie siseturuvarustajaks välismaiste silkudega on Soome. Olgu tähendatud, et samuti Eesti on soome silkudele tähtsaimaks välituruks, kuna keskmiselt 65% Soome üldisest silgu-ekspordist on tulnud Eestisse.

Tähtsamaks sisseveetavaks toidaineks on suhkur. Kogu imporditavast suhkrust kasustatakse umbes 10% tööstusliku toorainena meie maiusainetetööstuses. Ülejäänud peamine osa suhkruiimpordist läheb siseturule tarbimiskaubana. Kodumaise suhkrutööstuse puudumise tõttu varustab ainult siseturgu selle igapäevase tarbimiskaubaga ainult välismaa. Suhkrutarvitus siseturul tarbimiskaubana viimaseil aastail on osutanud pidevat tõusu ning ulatub praegu ümmarguselt 23 000 tn-le aastas. Peale seda tarvitab maiusainetetööstus suhkrut toorainena umbes 2 500 tn aastas. Suhkruga varustavad Eestit peamiselt Briti, Läti, Poola ja NSVL.

Maitseainete sissevedu on väga mitmekesine; siia hulka kuuluvad eeskätt sool ja rida igasugu koloniaalkaupu, eesotsas kohvi ja tee.

Soola sissevedu kuni 1934. a. ulatus keskmiselt 22 000 tn-le aastas, suurenedes 1934. a. üle 27 000 tn ning püsib sel tasemel ka senini. Soolaimport toimub esijoones NSVL-st ja Saksast. Tee sissevedu on viimaseil aastail tunduvalt jäänud väiksemaks kui, näit., 1929. a. Kui kriisieelseil aastail ulatus teeimport 80 tn-le, on praegu see veel vaid 40—45 tn keskmiselt aastas.

Ka kohviubade sissevedu on vähenenud tugevasti, võrreldes, näit., läinud aastat 1929. a-ga ümmarguselt 38%. Kohviubade sissevedu ulatub meil praegu ligi 88 tn-le. Neist arvudest nähtub, et kohviubade kui ka tee siseturutarvitus on viimaseil aastail vähenenud tunduvalt.

Üldiselt tuleb tähendada, et maitseainete import väärtuse järgi on meil nüüd umbes 45% väiksem kui 1929. a. Suuremjaolt on see tingitud sisseveetavate maitseainete tugevast hinnalangusest, milline nähtus ilmes nagu toorainete juures maailmamajanduskriisi puhkemisel pärast 1929. a. Teataval määral on aga maitseainete sissevedu vähenenud kriisiaastail teostamahakatud impordireguleerimise tõttu.

Rohkesti veetakse meile sisse igal aastal välismaist puuvilja — eeskätt apelsine, mandariine, sidruneid, banaane jms. Nende sissevedu ulatus 1929. a. üle 1,6 milj. kr. Kriisiaastail kahanes kaupade sisseveo korraldamise tagajärjel välismaise puuvilja sissevedu tugevasti, 1932. a. majanduselu madalseisuaastal osteti näit., välismaalt puuvilja kõigest 0,1 milj. kr eest. Olgugi et järgnevail aastail puuvilja sissevedu impordi olude lahendamaks muutumisega tõusis taas veidi — m. a. 0,5 milj. kr. väärtuses — ei ulatu ta ometi 1929. a. tasemeni. Praegu võime hinnata apelsinide (arvatud ühes mandariinid) tarvitust siseturul ümmarguselt 680 tn aastas, sidrunite tarvitust — 225 tn-le ning banaanide tarvitust ligi 30 tn aastas. Varem ail aastail, eriti enne kriisiajastust, olid need arvud mitu korda suuremad.

Kui välismaiste toidainete siseturutarvitus juures üldiselt võime nentida viimaseil ajal tunduvalt langussuunda, peame välismaiste jookide alal nentima vastupidist. Võttes nende jookide impordi 1929. a. 100-ks, tõusis indeks 1934. a. juba 227-le ning mullu 390-le. Seega on meil nüüd välismaiste jookide tarvitust siseturul võrreldes kriisieelse ajastuga muutunud kolmekordseks. Peamine tähtsus langeb siin prantsuse konjakile ja veinidele. Konjakti import 1929. a. ulatus 13 tn-le, mullu aga ligi 40 tn. Välismaiste jookide ostmiseks

kulutati m. a. ümmarguselt 345 tuh. kr, seega ligikaudu sama palju, nagu näit. toorimalmi või elektrilampide ostmiseks välismaalt.

Nagu toidainete tarvitus, nii on vähenenud ka välismaiste kaupade tarvitus siseturul ka riidetuse alal. Eriti suurt langust osutasid kehakattekaubad, 1929—36. a. ümmarguselt 72%. Puuvillast kui ka villast riidet on nüüd ostetud välismaalt hoopis väiksemas ulatuses kui kriisieelseil aastail. Puuvillariidet osteti välismaalt 1929. a. näit., 2,8 milj. kr eest, mullu — 1,0 milj. kr eest; villast riidet veeti sisse 1929. a. ümmarguselt 4 milj. kr väärtuses, m. a. aga ainult 0,5 milj. kr eest. Seega tuleb eeskätt nentida välismaise päritoluga villase riide tarvituse silmapaistvat vähenemist siseturul. Oige märgatavalt on langenud ka loomuliku siidriide tarvitust siseturul. 1929. a. osteti välismaalt — peamiselt Prantsusest ja Šveitsist — loomulikku siidriidet üle 7500 tn 470 tuh. kr väärtuses, mullu aga vaid veidi üle 1600 tn 114 tuh. kr eest, seekord eeskätt peagu võrdseis koguseis Britist, Prantsusest ja Saksast. Meil kui ka mujal riiges teeb loomulikule siidriidele kahtlemata teataval määral tugevat võistlust kunstsiidriide, milline muidugi kvaliteedit ei võistle loomuliku siidriidega, vaid odavusel on kättesaadavam laiemale hulkadele.

Välismaiste karusnahkade tarvitust, jäänud kriisiaastail hoopis väikeseks, on tõusnud viimaseil aastail taas mingi saavutanud peagu kriisieelse taseme. Karusnahku osteti mullu välismaalt umbes 0,5 milj. kr eest. Suurimaiks kaubavarustajaks sel alal on Saksa ja Soome kui ka NSVL (rebasse-, orava- ja muud karusnahad), P.-Am. Ühendriigid (igasugused karusnahad) ning Hispaania (lambakarusnahad).

Võrreldes välismaiste kalosside tarvitust mullu kriisieelse ajaga, näit., 1929. a. näeme, et viimaste tarvitust siseturul ei ole praegu sugugi vähenenud, vaid koguni tugevasti tõusnud, vaatamata vastava siseturumahu suurenemisele omatööstuskaupadega. 1929. a. veeti sisse kalosse välismaalt 80 tn 588 tuh. kr väärtuses, mullu

aga 188 tn 765 tuh. kr eest. Peavarustajaks osutuvad sel alal meie maaberrigid — Läti ja Soome.

Välismaisist riietuskaupadest tuleks mainida ka veel igasugu nõõpe, kinnitisi jms., milliseid veetakse meile sisse keskmiselt 150 tuh. kr eest aastas, peamiselt Saksast ja Tšehhoslovakkias. Nimetatud kaupadega on hilisemal ajal hakanud siseturgu varustama ka juba vastav omatööstus, milline osa omast toodangust on suutnud edukalt mahutada ka mõnele väliturule.

Tunduvat väiksemat langust, kui nägime üldiselt riietuskaupade alal, osutab viimase kaheksa aasta jooksul välismaiste majapidamistarvete sissevedu ja tarvituse siseturul. Kõigepealt on petrooleumiimport märksa suurem (1929. a. — 16 tuh. tn, m. a. — 17,6 tuh. tn). Raua-, terase- ja vasekaupade sissevedu majapidamisotstarbeks praegu võrreldes kriisieelsete aastatega on jäänud osalt samale tasemele, osalt näidanud tõusu. Näit. välismaiste lauauu- ja -kahvlite import 1929. a. võrdus 19 tn-ga, mullu — 28 tn-ga. Samuti on tõusnud igasuguse muu noakauba sissevedu, ulatudes eelmistega kokku üle 350 tuh. kr. Kodumaine tööstus on selle kauba valmistamisega vähe tegeelnud; ometi peaks olema nimetatud kaupade tootmine kodumaisele metallitööstusele võrdlemisi lihtis ja tasuv.

Välismaise klaas- kui ka alumiiniumkauba suhtes võime nentida vastava omatööstuse arenedes hilisemal ajal tarvituse tunduvat langust. Alumiiniumkaupa veeti sisse välismaalt enne kriisi üle 32 tn aastas, nüüd aga vaid ca 3 tn. Kodumaine alumiiniumi-

tööstus rahuldab siseturutarvitust peagu täiel määral ning mahutab osa oma toodangust ka juba reale välisurgudele (mullu eksport 41 tn).

Igasuguste arstirohtude ja -tarvete import on võrdlemisi vähekoikuga iseloomuga, püsides enam-vähem ühtlasel tasemel, mullu — ligi 1 milj. kr.

Välismaiste muusikariistade ja -tarvete kui ka kosmeetikatarvete sissevedu on viimasel aastail suurenenud tunduvalt. Raadioaparaate ja nende osi toodi sisse 1929. vaid 0,3 milj. kr eest, kriisiaastate jooksul veelgi vähem, 1934. a. — ligi 0,4 milj. kr eest, ent 1935. a. tõusis raadioaparaatide import juba 1,1 milj. kr-le ning mullu 1,6 milj. kr-le. Raadioaparaatide sissevedu on meil suurenenud seega kriisieelsete aastatega võrreldes üle 400%.

Mis puutub välismaiste kosmeetikatarvete (puuder, lõhnaõlid jne.) sisseveosse, siis on ka nende import viimasel ajal märksa suurem koguselt kui ka väärtuselt võrreldes kriisieelse ajaga.

Ehk küll mõnede välismaiste tarbimiskaupade import ja tarvituse siseturul praegu võrreldes kriisieelse ajastuga on suurenenud, ei ole see asjaolu suutnud siiski pidurdada välismaiste tarbimiskaupade osatähtsuse üldist vähenemist meie impordistruktuuris viimaseil aastail. Tõus tänavuse kaheksa esimese kuu bilansis (võrreldes sama ajavahemikuga mullu) tarbimiskaupade sisseveo alal ligi 5 milj. kr (35%-st tõus) oli põhjustatud peamiselt erakorralisest teraviljaimportist.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAM SEPTEMBRIS. — TALLINN HARBOUR IN SEPTEMBER.

Tallinna sadama tegevuses ilmnes septembris sügiskuuile omane tagasimineik:

	Välissõidust saabus		Väljus	
	sept.	aug.	sept.	aug.
Laevade maht net. rgt.	91 881	129 239	88 478	116 216
Kaupj. tn.	30 243	39 324	38 319	34 922
Reisijaid arv	2 380	6 752	2 562	7 152

Laevade läbikäik jäi mahu järgi 26,7% väiksemaks eelmisest kuust. Samuti vähenesid tunduvalt ka veod. Kaubaveo üldläbikäik ulatus sept. 68 562 tn-le eelmise kuu 74 246 tn. vastu, seega vähem 7,7%. Vähenes sissevedu, kuna väljavedu isegi kasvas. Sissevedu läks tagasi 23,0% ja väljavedu

tõusis 9,7%. Suuremate kogustena veeti sisse kivisütt, väävlit, naftasaadusi. Väljaveos olid kaalu poolest tähtsamad: metsamaterjal, tselluloos, põlevkivisaadused, vana-raud. Ligi $\frac{2}{3}$ sisseveost toimus eesti ja saksa laevadel, sealjuures oli eesti laevade osatähtsus suurem 39,6%; Saksa laevade osatähtsus oli sisseveos 29,1%. Väiksemal määral veeti kaupu hollandi (11,4%), briti (3,3%), soome (6,3%) ja rootsi (3,6%) laevadel. Väljaveos on samuti eesti ja saksa laevadel suurim osatähtsus ja sealjuures mõlemal võrdne (28,1%); Suurim osa väljaveost veeti veel briti (17,9%), norra (7,6%) ja rootsi (7,5%) laevadel.

Reisijateliiklus laevadel Eesti ja välisriikide vahel jäi sept. võrreldes eelmise kuuga hoopis väikeseks, nimelt 4 942 reisi-
jat 13 904 vastu, vähem seega 64,4%. Tagasiminekuks toimus suvitajate ja turistide arvel.

Rannasõidu alal osutus tegevus Tallinna sadamas samuti nagu välissõiduski septembris väiksemaks eelmisest kuust: laevasõit mahu järgi vähenes 11,2% ja kaupu veeti sisse ja välja vähem 19,9%. Üldse ulatus rannasõidus veetud kaupade läbikäik aug. 15 202 tn, sellest oli sissevedu 13 004 tn.

Tallinna sadama tegevust välissõidu alal

k.a. 9 kuu jooksul võrreldes m.a. sama ajaga iseloomustavad järgnevad arvud:

	Välissõidust saabus		Väljus	
	9 kuu jooksul	9 kuu jooksul	1937	1936
Laevade maht net. rgt.	720 794	785 784	705 026	725 864
Kaupu tn.	268 889	213 971	265 198	222 129
Reisijaid arv	30 033	33 998	30 315	34 232

Laevade liiklus mahu järgi oli 1937. a. 9 kuu jooksul veidi (2,8%) väiksem kui m.a. samal ajal. Vedude alal näeme tunduvalt töusu kaubaveos ja tagasiminekuks reisijateveos. Kaupade läbikäik ulatus tänavu 534 087 tn. m.a. 436 100 tn. vastu, olles suurem seega 22,4%. Suurenesid sisse- kui ka väljavedu, kuid esimene enam. Sissevedu kasvas 25,6% ja väljavedu 19,3%. Reisijate läbikäik Tallinna sadamas oli tänavu 11,5% väiksem m.a.-st (60 347 reisi-
jat 68 230 reisija vastu) teiste sadamate kasuks. Teiste sadamate läbikäik reisijateveo alal kasvas ligi kolmekordseks, kuna tänavu oli reisijatelaeval liiklus välissõidus suunatud ka teisisse sadamaisse peale Tallinna.

Rannasõidu alal oli Tallinna sadama tegevus tänavu 9 kuu jooksul veidi elavam kui m.a.: kaupade läbikäik ulatus tänavu 87 443 tn-le m.a. 83 646 tn vastu, seega enam 4,5%.

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Prahiturul 14.—19. okt. toimus teatud nõrgenemine ja kõikumine, näidates algul langust, kuid lõpul paranedes. Kas see nõrgenemine on püsivama ilmega või on tegemist vaid ajutise tagasilöögiga ja prahituru korrigeerimisega pärast sept. lõpu/okt. alguse erakordselt kõrget turutaset, on praegu raske öelda. Siin ei ole prahiturul ükski mõõduandev, vaid ka kõikumised kaubahindade ja väärtpaperite turul, mis kahel viimasel nädalal on andnud end tunda õige laialdaselt. Mitmete massiartiklite-toormaterjalide hinnad on näidanud tunduvat langust, nagu puuvill, malm, tsink jt. metallid. Kas on siin tegemist üldisema hindade languse algusega, on raske öelda, kuid arvamuseks kaldub sinnapoole, et seks ei ole põhjust, kuna nõudmine kaupade järele on

endiselt elav ja ka maailma poliitiline olukord põhjustab püsivat toodangu ja kaupade liikumise intensiivsust. Arvamuseks kaldub selle poole, et praegune tagasilööku kaubaturgudel on vaid osalise ilmega, mille suuremaks põhjuseks on spekulatiivselt liiga kõrgele kruvitud hindade viimise loomulikule, kuid siiski küllalt kõrgele tasemele. Koguslik kaupade nõudmine kui ka liikumine peaksid aga jääma endiseks.

Prahituru nõrgenemist seletatakse samuti osalt liiga kõrgele kruvitud prahtide viimisega loomulikule tasemele, seda enam, et kaubahindade langemise loomulikuks tagajärjeks on ka väiksemate prahtide pakumine kaupmeeste poolt. Teisalt mõjub prahituru nõrgenemisele osalt kaasa talvise aja lähenemine, mil vabaneb suur tonnaž põh-

jamaade vedudel, millele kõigele tegevuse leidmine võib tekitada muljet tonnaaži küllusest, mis võib olla aga ajutine, kui laevaomanikud talitavad vastavalt. Ka ei tohiks olla mõjuta viljavedude osaline ümberkorraldumine lähemaile turgudele — NSVL-u ja P.-Ameerikasse — L.-Ameerika arvel, mis vähendab veokaugust, seega ka tonnaaživajadust. Kuna 1938. a. peale on vähendatud 10% ka metsa väljaveokvootet, ei ole väljaveated tonnažinõudmise laiendamiseks normaalolukorras suured, küll võiks vast osalt oletada vastupidist, kuid ilma et oleks siiski põhjust veel karta tagasilööke, kui laevaomanikud jäävad külmaverelisiks ja hindavad seisundit õieti.

Üksikult prahtiturgudele m. n. kohta võime tuua järgmist:

Viljavedudel üleookeaniprahtid langevad L.-Ameerikast 3/—5/- okt. algusega prahtide vastu tasemele, mida võib lugeda keskmiseks normaaltasemeks k. a. II ja III veerandile, olles viimaseil päevil:

S. Lorenzo — p. p. Inglise 31/—31/6, hiljem 20/6
S. Lorenzo — Antwerp/Rotterdam 30/—30/6, hiljem 20/—
Kanada — Inglise, per qr. 4/10—4/3.

Mustamere viljaprahte sõlmiti tegelikult vähe, kuna eelmisel nädalail oli siin suur nõudmine. Praht Antverpeni 23/—22/6, Londoni 25/—24/6. Ka Austraaliast tehti vaid üksikuid prahte üldiselt eelmisel tasemel 47/—48/-.

Vahemere vedudest oli puuviljaseemnete veos vaikus, kuid sõlmiti siiski üksikuid prahte, 22/6—18/6 per 60 k. j. Maa-kide ja fosfaatide vedudel oli küllaldane elavus, kuigi ka siin prahtid nõrgenesid pisut. Võiks nimetada:

6000 tn. Huelva — Garston 15/6 nov.
8000 tn. Sfax — Ghent 15/9 nov.
Bougie — Middlesborough 3500 tn., 3 reisu, 15/—
4200 tn. Sfax-La Pallice 17/6
2400 tn. Huelva — Aberdeen 17/6
1700 tn. Huelva — Hull 17/—
7500 tn. Bona — Middlesborough 17/—
4000 tn. Bilbao-Grangemouth 14/—

Mullapähklite veol lõvenesid prahtid 42/—40/- uue Charteri baasise prahti alusel.

Süteprahtid näitasid ka teatavat lõvenemist, kuigi mitte kõigil turgudel. Maksti:

Cardiff — Port Said 10/6—11/6, 5000—6000 tn.
Cardiff — Aleksandria 10/6—11/6 5000—6000 tn.
Cardiff — Algires 11/— 2500 tn.
Cardiff — Oporto 11/— 2000 tn.
Cardiff — Rouen 6/6
Rotterdam — Buenos Aires 14/—
Tyne — Gibraltar 9/— 5000 tn.
Newcastle — Aalborg 7/3, 3300 tn.
Newcastle — Kalmar 7/6, 1700 tn.
E. Coast — Balti meri 7/6—8/6
Danzig — Aalborg 7/—, 3500 tn.
Danzig — Rouen 11/6, 3300 tn.
Danzig — Bordeaux 14/9, 2300 tn.

Metsamaterjalide hindades oli samuti märgata veehindade lõvenemist Balti merest 3/—5/- sdt., kuigi varsti hakkavad kehtima talvised tekklaadungimäärused ning sügisesed tormid takistavad reise. On tehtud ka juba lepinguid 1938. a. sesooniks, keskmiselt 20/- üle miinimumi. Kuigi 1938. a. metsa väljaveokvoodet euroopa riigest on määratud 10% vähem kui k. a., on arvata, et kogu kogus ei vähene, sest nähtavasti 1937. a. kogusest jääb palju vedamata. Kuna seda tonnaaži ei ole tulnud juurde, ei ole põhjust prahtide langetamiseks, kui laevaomanikud suudavad seiskorda hinnata õigeit ja vastavalt talitada. Viimase aja prahtimisist metsaveo alal võiks nimetada:

700 Std. Hernösand — London 51/—
600 „ Karlsborg — Preston 75/—
1050 „ Soome — Holland Fl. 24.50
600 „ Uleaborg — Liverpool 69/6
750 „ Veitatsiluoto — W. Hartlepool 56/—
650 „ Yxpila — London 57/6
615 „ Kotka & Trangund — Warrington 67/6

Ajalepinguprahtid järgnesid ka viimase nädala tendentsile, seda enam, et eriti suurte laevade prahtitase tõusis erakordselt kõrgele, sest 9/—10/- per dw. prahti tuleb lugeda tõesti erakordseks, mida maksti sept. lõpul, okt. algul lähimate ajalepingute eest. Ajalepingutehingud olid võrdlemisi tagasihoidlikud. Väiksema tonnaaži eest talvekuiks pakuti ca 20—25% vähem kui suvekuul. Üksikuid tehinguist võiks nimetada:

8500 tn. dw. 8/6 kahe Tšiili reisu eest.
8900 tn. 8/9 kahe Tšiili reisu ees.
6250 tn. § 3.25 ühe Ameerika reisu eest.
a/l Cape Wrath, 7/7½ 12 kuud U. K./Vahemera sõite.
4000 tn. selfirimm., 24 kuud 8/— pakkumine.

„Lloyds List'i“ prahiindeks sept. oli:

		%/o	± võrreldes eelmise kunga
Euroopa	136,46		+ 4,77
P.-Ameerika	137,83		+21,56
L.-Ameerika	120,95		+ 3,58

Ida-India, Aafrika	160,30	+ 2,50
V. Ookean, Austraalia	112,14	+ 4,64
Üldindeks 193,54		+ 7,01

Prahi üldindeks sept. oli kõrgem kui ühelgi kuul varem viimase 15 a. jooksul. Kahtlemata näitab okt. indeks langust.

LAEVAEHITUS 1. OKT. 1937. —

1. okt. s. a. oli ülemaailmselt (arvatud välja NSVL ja Hispaania, kust andmed saamata) ehitusel laevu:

	Aurikud		Mootori.		Purjel. ja praamid		Kokku	
	arv	br. reg.-tn.	arv	br. reg.-tn.	arv	br. reg.-tn.	arv	br. reg.-tn.
Suur-Briti ja Iiri riigid	174	702 025	89	479 650	20	3 960	283	1 184 635
Teised riigid	167	534 323	320	1 171 072	18	12 315	505	1 717 710
Kokku	341	1 236 348	409	1 649 722	38	16 275	788	2 902 345

Ehituselolev tonnaaz on 19 485 br. reg. tn suurem kui 1. VII 37 ning ületab kõik arvud peale 1930. a. 1. okt. 1936. a. oli ehitusel 211 br. reg. tn laevu. Muis mais peale Briti oli ehitusel: Saksas 333 468 br. reg. tn., Jaapanis 334 530 tn., Hollandis 224 726 tn., P.-Am. Ühendriiges 216 028 tn., Rootsis 114 020 tn., Taanis 103 450 tn. jne. Maailmas ehitatavaist laevadest 69 (557 399 br. tn.) on tanklaevad.

SHIPBUILDING, 1-st OCTOBER, 1937.

Kolmandal veerandaastal vähenes uute laevade tellimine tunduvalt, kuna alustati ehitusega:

		Vähem eelmisest veerandist
Suur-Briti ja Iiri Teised riigid	218 537 br. reg.-tn. 429 735 „	149 141 br. reg.-tn. 166 860 „
Kokku	648 222 „	816 001 „

Ehituste andmise tagasimineku on selektav nähtavasti hindade suure tõusuga, samuti ka liiga pikkade tähtaegadega, kuna tehaseis on peale kaubalaevade väga rohkesti ehitusel sõjalaevu, millised on tekitanud erakordseid nõudmisi ehitusmaterjalide kui ka ehitustehaste järele, mis asjaolud on laevahindu tõstnud väga tunduvalt.

Kui lisada ka NSVL-u ehitusi, oli 1. okt. üle 3 milj. br. tn. laevu ehitusel, mis mõjub ka tonnaazi suurenemisele k. ja lähemal aastal, kuna ka laevade lammutamine on vähenenud miinimumini.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võihindade liikumises püsis m. n. tõusutendents. Meie võihinnaks noteeriti Manchesteris 140—142 š cwt. e. n. 134—136 š vastu, tõustes seega 6 š cwt-lt ehk 10 s. kg-lt. Taani võihinnaks noteeriti Londonis 148 š, mille järgi tõusis Taani Koppenhaageni ametlik võihinnanoteering 272 TKr-le kv. Meie eksportvõihinnaks noteeriti 197 s. kg franko saatejaam, s. o. 10 s. kõrgemalt kui eelmine võihinna noteering. Turutendents kindel.

Võrreldes võituruseisundit m. a. sama ajaga nähtub, et tänavu on olukord tundu-

valt soodsam. Nii noteeriti m. a. samal ajal meie võihinnaks Manchesteris 97—99 š cwt s. o. 42 š cwt-lt ehk 75 s. kg-lt madalamalt. Meie eksportvõihinna-noteering oli siis 135 s. kg, s. o. 62 s. madalam kui praegu. RM ostukursi püsimise korral oluaks aga meie praegune võihind juba üle 2 kr. kg, seega on võituruseisund tunduvalt paranenud.

Võitagavarade liikumine Inglises näitas sept. lõpul tunduvalt vähenemist. Nii oli võid külmutusmajades 4. IX 817 500 kasti, mis vähenes 9. X 478 200 kastile. Seejuures

olid aga võitagavard tänavu oktoobri algul tunduvalt väiksemad kui m. a. samal ajal. Võitagavarade seis ulatus m. a. okt. algul 987 000 kastile ja 1935. a. samal ajal 694 000 kastile. Seega oli tänavune võitagavarade seis okt. algul Inglises üle 50% madalam kui m. a. samal ajal.

Võitagavarade vähenemist soodustas või sisseveo tagasiminekl Inglisse. Nii veeti võid k. a. septembris Inglisse 626 055 cwt m. a. sama kuu 871 226 cwt vastu, vähenedes seega 28%. Samuti vähenes Inglises oma maa võitoodang sept. 42% võrreldes m. a. sept. võitoodanguga. Kuna nõudmine või järele püsis elav, paranesid võihinnad tunduvalt enam, kui seda võinuks loota ainult hooajalise tõusuna.

Siseturul maksus või m. n. s. kg:

Tallinnas	lauavõi 95—200 s. kg, köögivõi 175—185 s. kg
Tartus	" 195—205 " " 150—175 "
Pärnus	" 200—205 " " 155—170 "
Valgas	" 210 " " 170—180 "
Rakveres	" 190—200 " " 175 "
Narvas	" 195—205 " " 175—185 "

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustuhindade liikumine välisurgudel püsis stabiilsem, võrreldes võihinna kujunemisega. Kuna m. n. ei olnud märgata mingit muudatust, noteeriti meil endised juustuhinnad. Seejärgi maksavad eksportörid šveitsi eksportjuustu eest riikliku juurdemaksuta endisi, s. o. järgmisi hindu franko Tallinn:

12 A	112 s. kg	12 B	109 s. kg
11 A	110 "	11 B	107 "

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul kestis edasi turunõrgenemine, kuna inglise ja iiri pakkumine on endiselt väga suur. Sellest põhjustatuna langes eesti peekoninoteering Londonis veel 5 š tsntn-lt, seega 83 š-le tsntn, kuna m. a. samal ajal noteeriti meie peekonit 90 š tsntn. Kuid inglise peekonikaubandus-ringides valitseb arvamus, et peekonihinnad lähemate nädalate jooksul taas paranevad pisut, kuna on oodata inglise ja iiri peekoni pakkumisinge vähenemist. Meie peekonsigade noteeringuis ei ole seekord kajastunud peekonihindade suur langus, kuna suvekuul moodus-

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1937. a.	1936. a.	1935. a.
	18./X 24./X 1937	11./X 17./X 1937	1.1 1.1 24./X	1./1kuni 26./X	1.1kuni 27./X
VÕI (tonni) <i>Butter (tons)</i>	268,9	287,0	10.599,6	8956,2	9342,1
Sellest:					
Saksa	33,9	83,4	4189,1	3749,1	3590,4
Inglisse . . .	235,0	203,7	6235,0	5095,2	5425,6
MUNAD (tuh. tk.) — <i>Eggs (1000)</i>	1188	1620	37137	40 094	43440
Sellest:					
Inglisse . . .	216	288	5029	16984	21803
Saksa	900	1260	31802	18776	17601
PEEKON (tonni) — <i>Bacon (tons)</i>	49,0	49,2	1733,1	1804,5	1811,4
LINA (tonni) <i>Flax (tons)</i>	5,8	32,2	5070,6	6259,0	4294,7
Sellest:					
Inglisse . . .	0,6	—	1722,2	2894,3	2880,1
Belgiasse . .	—	—	201,5	231,8	70,3
Soome	—	8,9	294,8	455,1	140,3
Saksa	—	23,3	2115,7	1209,5	1092,3
Prantsaasse .	—	—	532,3	1531,2	10,3

Ühes riikliku juurdemaksuga saavad juustutööstused šveitsi juustu eest:

12 A — 137 s. kg,	11 A — 130 s. kg,
12 B — 129 s. kg ja	11 B — 122 s. kg.

Siseturujuustu-hinnaks noteeriti s. kg.

šveitsi	125 s. kg
hollandi	100 "
backsteini	100 "
konserv	135 "

tatud reserv võimaldab hoida hindu stabiilseina. K. n. maksavad eksportapamajad peekonsigade eest endiselt järgmisi hindu s kg:

Tapakaalud	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 — 72 kg	88	83	Siseturu hinnad	
55,5—59 "	83	79		
72,5—75 "	83	79		
75,5—80 "	79	75		

ja elussigade eest:

eluskaal 100—120 kg	62 s.
" 121—160 "	66 "
" üle 160 "	62 "

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Veiste pakkumine keskmine. Nõudmine keskmine. Tendents püsib. Veiseliha maksus suurmüügil:

Suuril rammusail pullel 44—47 s. ja keskmisil 40—42 s. kg.

Väiksemail pullel rammusail 40—44 s., keskmisil 35—40 s. ja lahjadel 30—35 s. kg.

Lehma- ja härjaliha nuumatuil 47—50 s., keskmisil 35—40 s. ja lahjadel 30—35 s. kg.

Mullikalaha rammusail 40—44 s., keskmisil 35—40 s. ja lahjadel 30—35 s. kg.

Turustades eluskaalu alusel maksusid suured pullid 28—30 s. ja väiksemad 22—25—29 s. kg. Väiksemate pullidega võrdsest maksusid ka mullikad. Lehmade eluskaaluhinnad 15—21—32 s. kg.

Vasikate pakkumine väike. Nõudmine keskmisest tagasihoidlikum, mis on tingitud lambaliha rohkusest. Tapetud vasikad ühes nahaga maksusid: nuumatud 70—75 s., keskmised 65—70 s. ja lahjad 55—60 s. kg; elusvasikate hinnad 35—45—50 s. kg.

Lammaste pakkumine rohke. Nõudmine praeguste hindade tõttu väga elav. Tape-

tud lambad ilma nahata ja pudemeteta maksusid: rammusad 45—48 s., keskmised 40—45 s. ja lahjad 35—40 s. kg. Eluslammaste hinnad 25—30—33 s. kg.

Eksportlambaliha-noteering püsib. Nii maksusid eksportlambaliha 70—75 s. kg, ning eluskaaluhind franko saatejaam 30—33 s. kg.

Sigade pakkumine keskmine. Nõudmine keskmine. Nädala keskmiselt maksusid tapetud sead: noored ja peekonkaalulised 80—83 s., lihasead 78—80 s. ja rasvasead 75—80 s. kg. Elussigade hinnad 60 s. kg.

Hinnad teiste linnade turgudel (snt. kg.).

	Sealiha	Veiseliha	Vasikalaha	Lambaliha
Tartu	90—100	35—55	40—50	45—55
Pärnu	90—105	50—65	45—60	50—55
Narva	90—100	45—50	45—50	55—60
Valga	90—100	50—65	45—50	50—55

Nahkade hinnad. Veisenahad toorelt 93 s. kg. Vasikanahad 5.75 kr. piires tk ning suuremad üle 3,5 kg ühe kg hind kr. 1.65. Lambanahad 2,5—4,0 kr tk. Hobusenahad ühes saba- ja lakaga 12—15 kr tk.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumine toimus maa-ilmaturul m. n. üldiselt e. n. tasemel. Saksa püsisid hinnad endised, kuid Inglises võis panna tähele mõningate maade munahindade liikumises väikest tagasiminekut. Vaatamata sellele püsib hindade tase tänavu Inglises kõrgemal 5—8% kui m. a. samal ajal.

Meie eksportmunade hinnaks noteeriti m. n. endine hind, s. o. 110 s. kg. franko kogumispunkt.

Samuti jäi endiseks siseturumunade hind — 85 s. kg. Kuna munahinna kindlustamisfondi on laekunud juba nõutav summa, võib arvata, et meie eksportmunade hind paraneb järgmisel noteeringul.

Siseturul maksusid kanamunad s. paar:

Tallinnas	11—14	Valgas	11—13
Tartus	11—13	Rakveres	12
Pärnus	11—12	Narvas	12—13

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad püsivad senini muutumatult, olgugi et võihind järjekindlalt on tõusnud. Nii noteeriti 25. oktoobril s. a. piimahindadeks Tallinna kohta lahtistes nõudes järgmised hinnad: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 12 s. I ja müügil piimatööstustele 11 s liiter. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10

s. I ja müügil piimatööstustele 9 senti liiter. Nagu Pöllutöökkotta tulnud hinnateated Tallinna ümbruse karjapidajatelt märgivad, on piima järele nõudmine praegu väga elav ja arvestades võihinna tõusu, samuti karja laudassöötmisele üleminekut ning ühenduses sellega piima tootmiskulude tõusu, võiks arvata, et piimahind juba lähematel päeva-

del tõuseb. Ka möödunud aastal tõusis karja kinnijäämise järele oktoobri lõpupäeval piimahind ühe sendi võrra.

Väikemüügil maksus piim linnade piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	17—18	—	14—15	11—12
Tartu	14—15	11—12	—	9—10
Narva	15	—	—	10
Pärnu	16—17	12	—	11
Rakvere	14	—	—	10
Haapsalu	14	—	—	9—10
Võru	—	—	—	9—10

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

M. n. liikusid maailmaturul nisuhinnad tõususuunas, kuna rukki juures kestis edasi väike hindade langus. Nii tõusis nisunoteering Chicagos eelmise nädala 13.11 kr-lt 13.17 kr-le ja Winnipegis 16.37 kr-lt 16.68 kr-le kv. Hamburgis oli Manitoba I nisu hinna paranemine üsna tunduv ja ulatus ligi ühele kr-le kv, kusjuures noteering tõusis 22.35 kr-le, saavutades seega aprillis ja juulis kehtinud hindade kõrgseisuaegse taseme. Seevastu langes nisuhind Liverpoolis 17.35 kr-lt 17.15 kr-le kv.

Rukkiahind nõrgenes kõige enam Winnipegis, kus noteering langes 11.85 kr-lt 11.62 kr-le kv. Seevastu on hinnalangus Hamburgis ja Chicagos ainult mõne s ulatuses ja nädala keskmised hinnad Hamburgis La Plata rukkil 15.80 kr. ning Chicagos 10.42 kr. kv.

Söödaviljadest maisiturul valitseb vaikus ja korrapärase ostjana esinevad maisiturul vaid Kesk-Euroopa riigid. Hinnad liikusid sõltuvalt nisuhindade tõusust paranemise suunas ja keskmiseks nädalahinnaks Chicagos noteeriti 8.48 kr. kv., mis ületab m. n. hinnataseme 13 s ehk ligi 2%.

Senini puudus ülevaade teraviljakaubandust mõjustavaist lõunapoolkeramaist Austraalia ja Argentiina kohta, kuid nüüd on avaldatud Austraalia viljade seisuga kohta andmeid, milledest selgub, et sealne arvatav toodang ületab keskmiselt 10% m. a. ja tõuseb 160—170 milj. buš. Argentiina kohta puudub praegugi lähem ülevaade, kuid olevaist andmeist selgub, et lõikuse väljavaated muutuvad järjest paremaiks, mis eeldavad ka seal m. a-st kõrgemat toodangut.

Tallinna Börsikomitee noteeris 20. X teraviljadele ja nende jahvatusaadusile järgmised hinnad kr kv: rukkis 16, nisu 22,5—23, kaer 14—15, oder, õlle 18, oder, toidu 16—18.

	Puhk ja Pojad suurveski	A/S. Rotermannai tehased
Rukkijahu	17,50—18,50	17,50
Rukkipüül	26	25—27
Nisupüül	30—43	30—43

Väikemüügihinnad üksikul turgudel jäid enam-vähem eelmise nädala tasemele ja olid rukkil 15—16 s., nisul 21—23 s., odral 15—17 s. ja kaeral 11—12 s. kg.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Viimasel nädalal nõrgenes linaturg veelgi. Vaatamata suurele hinnalangusele on ostjad veelgi tagasihoidlikud. Ka spekulatiivset linakiu ülesostmist ei ole praegune hinnaseis veel põhjustanud.

NSVL on müünud 3000 tn lina hinnaga £ 48 kullas fob IV gr I sordi alusel. See-ga on nad müünud lina £ 4 madalamalt, kui nad nõudsid senini, tunnustades seega nõrgemat seisuga linaturul.

Kuigi mõnelt poolt loodeti, et selle NSVL-u linamüügiga algab stabiilsem olukord linaturul, näib siiski, et madalaimat taset

ei ole veel saavutatud, kuid kaugel see ei peaks olema.

Linahinnad Šotis.

	20. X 37	18. X 37
Võru-Petseri R	£ 75—76	£ 80—81
Pärnu ülepuhaatatud R	£ 73—74	£ 78—80
Pärnu takk I sort	£ 55—56	£ 57—58
Läti-Livoonia R	£ 76—77	£ 80—82
NSVL-u kastaleo IV gr. I sort	£ 82—83	£ 85—86

Nagu siit näha, on hinnatõrkenemine viimasel nädalal märksa suurem kui eelmisel nädalail.

Vastavalt turunõrgelemisele on NSVL kasteleo cif-hinnad £ 82 IV gr I sordilt ja Läti-Livoonia £ 76 cif R-alusel. Teatud kogus Oberkurish lina vanast saagist on veel saada hinnaga £ 60 cif basis R.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 22. okt. k. a. Tallinna börsil noteeriti linakokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu kg-lt s:

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R.	121	119
HD	112	110
D.	103	101
OD	94	92
LOD	85	83
H.	76	74
Takk I sort	83	
" II "	73	
" III "	63	
Ehitustakk	17	

Tendents langev.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Sõõgikartulite kokkuvõtmine toimub praegu peamiselt Lääne rannas. Purjekate omanikud ostavad kartuleid Rootsi jaoks, kuhu osa purjekaid on juba läinud. Senini on Rootsi saadetud veidi üle 2000 kv. Sel nädalal läheb, võib arvata, Rootsi vähemalt 1000 kv.

Maal raudteejaamades ostetakse peamiselt tööstuskartuleid. Virumaa raudteejaamadest saadetakse iga päev mitmed vagunid kartuleid Lõuna-Eesti piiritusvabrikutele, kelledele oma kartuleid ei jätku piirituse valmistamiseks.

Tööstuskartulite hindades m. n. muudatusi ei olnud. Sõõgikartulihinnad Lääne

rannas paranesid umbes 20 sendi võrra kv kohta.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 25. X 37 noteeriti Börsikomitees järgmised hinnad:

1. Sõõgikartul: Lääne rannas kr. 2,20—2,50 kv.

2. Tööstuskartul: tärkliisvabrikutes 10 senti tärkliise kg ehk kr. 1,80—2,20 kv., piiritusvabrikutes 10—12 senti tärkliise kg ehk kr. 2,00—2,20 kv.

Tendents kindel.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Õunaturul pakutakse kõige rohkem antonovkat. Et antonovka tänavu ei säili hästi, seepärast on märgata väikest hinnalangust. Võrdlemisi ilusaid ja suuri antonovkaid saab osta kiloviisi 15 s. Seerinkapakumine on jäänud ka palju väiksemaks, kuna selle sordi säilivuse aeg hakkab jõudma lõpule. Talisortidest pakutakse juba rohkesti sibulõunu. Võrdlemisi puhtaid, keskmise suurusega sibulõunu müüdi 25 s. kg. Punasevärvusega paremaid taliõunust (tartu roosiõun, tšernogus) nõuti kuni 35 s. kg.

Jõhvikaid on möödunud nädalaga võrreldes turul näha rohkem, kuna neid ei lähe enam ekspordiks, hinnad on aga kerkinud umbes 5—10 s. kg.

Õunaeksport Soome edeneb hoogsalt. Kõige rohkem eksporditakse praegu sibulõunu. Soomlasile sibulõun aga hästi ei meeldi, teda põlatakse väikeseks ja üle 250

õuna kastis ei taheta osta. Ka nõutakse sibulõunapartiide juurde tingimata mõnda värvilist, paremat sorti (näit. tartu roosiõuna, tšernogusi jt.) M. n. läks ka esimene partii tööstusõunu (antonovkad) Saksa — 10 000 kg. Sealt loodetav hind on aga madal ja eksport on võimalik ainult riikliku juurdemaksuga.

Siguriekspordis on märgata elavnemist, Soomes on nõudmine hea. Mõned eksportörid on kokkuostupunktides sigurite eest võinud maksta isegi 1—2 s. kg üle noteeritud hinna.

Jõhvikaeksport on jäänud seisma, kuna siseturul on hinnad tõusnud tasemele, mis ei võimalda enam ekspordiks jõhvikate kokkuostu. Eksportmais püsib aga nõudmine jõhvikate järele.

Sibulaeksport seisab endiselt ega ole loota lähemal ajal siin elavnemist, sest

sibulahinnad sisse ostes tulevad peagu sama kõrged kui Soomes saadavad hinnad. Hinnade kõrge seis siseturul ei ole tingitud saagiäpardumisest, vaid on nähtavasti põhjustatud külvipinna kokkutõmbamisest.

Aedvilja eksporditi:

	11.—17. okt.	18.—24. okt.
Õunu	33 440 kg	44 593 kg
Sigureid	10 000 "	—
Jõhvikaid	6 000 "	1 860 "
Konservkurke	1 140 "	756 "

Õunu läks peale Soome m. n. 1 160 kg Belgia-Luxemburgi majandusliidu-maiste ja 10 000 kg Saksa. Sigurid läksid kõik Soome, jõhvikad Britti, Prantsusse ja Saksa ja konservkurgid Soome, USA-sse ja Briti L. Aafrika Ühendriigesse.

Tallinna turul maksusid 25. okt. väikemüügil:

Õunad	10—35 s. kg	Tomatid	20—50 s. kg
Pirnid	60—200 "	Sibulad	23—30 "

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. veeti välja värsket ja eluskala 29 200 kg, sellest angerjat 19 500 kg, koha 1400 kg, haugi 6800 kg, latikat 800 kg, lõhe ja iherust 700 kg.

Angerjat läks Saksa eluskalana 16 100 kg ja värskelt jääpakendis 3400 kg. Elusangerjas oli peamiselt Saare rannikvete päritoluga rändangerjas, millest maksti kalureile 130—140 s kg. Värske angerja seas oli ca 1000 kg Pärnu lahe paigaangerjat, millest maksti kalureile 80—90 s kg.

Koha eksporditi peamiselt Rootsi.

Haugi läks Rootsi eluskalana 3000 kg värskelt 400 kg, Prantsusse 1500 kg, Soome värskelt 1900 kg.

Latikat Soome.

Lõhe ja iherust — Saksa ja teisisse maiste.

Siseturul arenes tavafiliste kalasortide kaubitsemine võrdlemisi elavalt. Tartu turul müügil rohesti ahvenat hinnaga: väikse-

Peakapsas	3—5 s. kg.	Kõrvitsad	8—10 s. kg
Hapukapsas	10 "	Jõhvikad	30—35 "
Porgandid	8—10 "	Pähklid	90—120 "
Peedid	8—10 s. kg	Hapukurgid	1—3 s. tk.
Kaalid	5—10 "	Lillkapsad	8—30 s. pea

Aedsaaduste suurmüüginna noteeriti Börsikomitees 22. okt.:

Õunad sügissordised, ekspordikõlblikud, franko Tallinn, pakkimiskuludeta 23—25 s. kg. Tendents püsiv.

Õunad talisordised, alus nagu eelmisel, 25—30 s. kg. Tendents kindel.

Tööstusõunad, alus nagu eelmisel, 18 s. kg. Tendents püsiv.

Sigurid ekspordikõlblikud franko kokkustukoht 16 s. kg. Tendents püsiv.

Jõhvikad ekspordikõlblikud, franko Tallinn, pakkimiskuludeta 18 s. kg. Tendents püsiv.

mad 5—8 s kg, suuremad 15—25 s kg, ja Võrtsjärve kiisku 7—10 s kg. Uudiskaubana esines rääbist 55—60 s kg, ka haugi oli võrdlemisi rohkesti — 30—40 s kg.

Tallinna turul peale ahvena ja haugi leidis rohkesti meresigu — 50—70 s kg.

Lõhesaak kujunes nõrgemaks eelmisest nädalast ja nõudmine lõhe järele oli ka tagasihoidlikum.

Suured marjaga lõhed leidsid küll ostjaid, kuid niisaga ja kudenud lõhi jäi kauplejatele kätte. Nende realiseerimisega ei rutatud, lootes järgneval nädalal saada kõrgemat hinda, sest 25. okt. alanud lõhepuugi keeluaaja tõttu jääb kalade juurdevood seisma. Keeluajal lubatakse püüda lõhe ja iherust ainult kalakasvatuse otstarbel. Püütud lõhest ja iherusest tuleb kalamari ja niisk anda kalakasvandusmajja.

Lõhehind kujunes kala väärtuse ja marjarohkuse järgi 120—300 s kg. Lõhemari 12 kr. kg.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s kg.

	Tallinn 23. X	Tartu 23. X	Narva 22. X
Lõhi, värsked	120—300	150—225	125—300
Lõhi, lõigatult	180—250	—	225
Angerjas, värsked	120—180	180	—
Siig, v.	50—70	60—70	—
Koha	70—120	50—100	—
Haug	35—50	30—40	—
Latikas	45—55	25—45	30—40
Vimb	40—45	30	40
Ahven, Peipsi	20—30	5—25	—
Ahven, mere	30—40	—	25—35
Linask	—	60	—
Koger	30—40	35	—
Räim	20—25	25—30	—
Kilu	50—65	—	—
Tursk	10—20	18—20	—
Teib	—	15—20	—
Särg	—	7—10	—

M. n. kujunes räimekaubandus-
seisund veidi paremaks. Nädala kestel, pea-
miselt lõpu poole, tuli räimi turule võrd-
lemisi rahuldavas koguses ca 23 000 kg, pea-
le selle veel koormate ja veoautodega. Vas-
tavalult kujunesid ka müügihinnad. Kalasa-
damas maksti nädala algul 20—27 s/kg.
lõpu poole 13—20 s/kg.

Turul müügihind 30—35 s/kg ja nädala
lõpul 20—25 s/kg.

Kilusaak endiselt kehv. Saare ran-
nikvetesse ilmus mõnesid kiluparvi; toodang
läks kohalikkude kilutööstusse. Saagivähesuse
tõttu püsisid kiluhinnad endiselt kallid;
Tallinna turul müüdi 50—65 s/kg. Turski
rohkesti hinnaga 10—20 s/kg.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

15. oktoobril 1937. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1.	Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 215 329,24	2.	Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	908 496,77
välisraha	17 001 694,50	3.	Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	1 012 554,13	a)	pangatähed liikvel	46 895 133,—
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		b)	jooksvad arved:	
kaubavekslid	10 382 075,93	valitsuse	25 147 231,95	
põllumajandusl.	2 412 815,25	pankade	6 477 536,49	
metsatööstusl.	73 369,11	teised	2 905 138,66	34 529 907,10
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		4.	Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	12 174 931,20
valitsusele	—			
teistele *)	10 048 589,99			
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>				
<i>Property and Equipment</i>	3 393 900,34			
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	20 968 139,58			
	99 508 468,07			99 508 468,07

Kattevara vahetuse jooksivate kohustustega: } 62,90%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 456 537,21
Includes Blcr. 1 456 537,21 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

INGLISE.

Kavad munakaubanduse korraldamiseks Inglises.
Plans for Organisation of Egg Trade in Great Britain.

Inglise kava munakaubanduse korraldamiseks on liberaalne. Kava pannakse ette linnukasvatatajale arvamuse avaldamiseks. Kui linnukasvatatajad nõustuvad ettepannud kavaga ning põllutööminister omalt poolt kindlustab selle seadusandliku külje ning valitsuse toetuse, lähevad juba täpsamalt väljatöötatud ettepanekud tootjate hääletusele.

Kava kohta on kuulda mitmesuguseid arvamusi. Ühelt poolt arvatakse, et tootjad ei nõustu kavaga, teisalt aga peetakse siiski võimalikuks kava elluviimist. Muidugi sõltub palju Briti valitsuse seisukohast ses osas, mis puutub tootjate toetamisse. Teatavasti soovitas omaaegne munakaubanduse reorganiseerimiskomisjon tollitõstmist, sisseveo piiramise kohta komisjon ei avaldanud aga oma seisukohta. Mõni aeg tagasi vastas briti põllutööminister järelepärimisele vanameelsete partei kongressil muna-

kaubanduse kohta, et valitsus suhtus heatahtlikult linnukasvatatajate soovidele.

Peaks munakaubanduskava minema läbi, on võimalik, et ka munade sissevedu reguleeritakse, vähemalt kevadkuul, mil juurdevedu välismailt ja ka oma maa toodang on suur.

Muidugi seisab kava kehtimapaneku-kiisimus praegu täiesti lahtisena. Linnukasvatatajate huvide kaitsjad püüavad saavutada valitsuselt võimalikult suuri lubadusi tootjate kaitseks. Valitsus on aga poliitilisil motiivil ettevaatlik suurte soodustuste andmisel põllumajandusele tollide ja kontingentide mäol, kuna kallis toitaine tööstusmaas mõjub tööstustoodangu kallinemise suunas. Juba mõnda aega on sotsialistid valitsusele tunginud kallale toitainete kallinemise tõttu. Kava võimaliku saatuse kohta võiks tulla selgust lähema 1—2 kuu kestel.

LEEDU.

Leedu loodetav viljasaak 1937. a.

Expected 1937 Agricultural Crop in Lithuania.

K. a. viljade külvipind oli 1 626 050 ha 1936. a. 1 598 670 ha vastu.

Viljade külvipind (tuh. ha).

	1937	1936	1933
Rukis	514,86	510,25	506,38
Tallinisu	136,39	132,43	135,66
Suinisu	40,46	38,41	37,84
Oder	205,36	203,95	196,56
Kaer	346,46	338,23	341,60
Herned	103,81	104,24	70,24
Vikid	18,18	18,14	18,23
Linad ja seemned	95,78	90,97	51,61
Kartul	164,80	162,05	161,68

Eelmise aasta ilmastikuolud olid soodsad taliviljakülviks, kuna sügis oli külladasetl pikk ja mitte liialt niiske. 1936/37. a. talve algusel olid taliviljasaagi väljavaated head, kuid hiljem muutusid ilmad ebasood-

saiks: talv oli külm ja paljudes ringkonnis suurima külma ajal olid põllud lumetud. Rukis kannatas peamiselt Leedu läänesosas — Klaipedamaal; enam kannatas aga talinisu.

Leedu Panga informatsiooni-osakonna hinnangul loodetakse tänavu saada rohkem võrreldes e. a-ga — rukist 25 tuh. tn (5%), otri 30 tuh. tn (15%), kaeru 88 tuh. tn (32%), linu 6 tuh. tn (18%), kartuleid 270 tuh. tn (15%). Vähem arvatakse saavat nisu 3 tuh. tn (2%), herneid 5 tuh. tn (7%).

1933—35. a. keskmine rukkisaak oli 24,8 ts/tn. ha-lt, 1936. a. — 22,0 ts. ja k. a. loodetakse saada Statistika Keskbüroo hinnangul 23,6 ts. Nisu loodetakse saada 21,0 ts. ha-lt e. a. 23,3 ts. vastu

Loodetav viljasaak tn:*Expected Crop in tons.*

	1937		1936	
	Stat. andmed	Keesk. P. and.	Stat. andmed	Leedu P. and.
Rukis	585 930	541 410	510 630	
Nisu	172 120	216 930	175 950	
Oder	290 620	292 970	199 970	
Kaer	359 580	332 040	271 410	
Herned	58 240	46 090	62 920	
Vikid	17 180	22 320	16 970	
Lina	40 960	28 794	34 620	
Seemned	37 880	36 678	32 660	
Kartulid	2 102 190	2 079 300	1 828 630	

K. a. väheneb tunduvalt ristikeheina- ja aasaheinasaaik üheaasta ristikehein andis saaki 34,4 tsntn. ha-it, kaheaastane — 24,4 ts. M. a. saadi samalt pinnalt vasta-

valt 76,5 ts. ja 52,6 ts. Aasaheina saadi ainult 23,8 ts. ha-it.

Loodetakse, et teraviljasaak rahuldab mitte ainult maatarvitust, vaid annab ka ülejääke väljaveoks. Siiski ei saa k. a. arvestada 1934/35. a. väljaveoulatust, kuna loomatoidu vähesus sunnib jätma rohkem teravilja sisemaale.

Teraviljahinnad oktoobris (lit.):*Grain Prices in Oct. in lit.*

	Kaunas Mariam- Šiauliai Klai- pole pedas			
	Rukis (keskmise 50 kg) .	9,00	8,50	7,00
Nisu " " .	14,00	13,00	13,50	14,50
Oder " " .	9,50	8,50	7,50	9,50
Kaer " " .	9,50	8,50	7,00	8,50

Uus kummitööstus Leedus. — New Rubber Industry in Lithuania.

Leedu finantsministri määrusega 25. VI 37 lubatakse asutada „Aktσιαselts Guma“, mille line hakkab valmistama auto- ja jalgratta-kummissid, kummitorusid, kalosse, kummiriieid, palituid, tehnilisi tarbeasju ja muid kummesemeid.

A/S-i põhikapitaliks on 1 000 000 lit, mille line on sajas aktsias nimiväärtusega 10 000 lit. Iga-aastasest puhaskasust määratakse 10% tagavarakapitalisse kuni see ulatub

25% aktsiakapitalist. Aktsiad on praegu eraisikute valduses.

✓ Kolmele aastale valitav juhatus koosneb 3 isikust ja 2 kandidaadist, kusjuures iga isikuvalduses peab olema 5 aktsiat.

A/S-i vabrikuhooned on praegu ehitamisel ja loodetakse jõuda lõpule 2 kuu jooksul, mille järele vabrik võiks alustada tegevust.

Konjunktuurinstituudi

KUUKIRJA „KONJUNKTUUR“

JA NÄDALKIRJA „MAJANDUSTEATED“

tellimishind 1938. aastaks.

„Konjunktuur“ ja „Majandusteated“ koos tellides maksuvad:
aastas — Kr. 12.- poolaastas — Kr. 7.-

„Konjunktuur“ eraldi
aastas — Kr. 8.- poolaastas — Kr. 5.-

„Majandusteated“
aastas — Kr. 5.- poolaastas — Kr. 3.-

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutised ja Konjunktuurinstituut Tallinn, Toom-Kooli 13